

(อม.๓๓)
คำพิพากษา

คดีหมายเลขดำที่ อม. ๑๙/๒๕๖๔
คดีหมายเลขแดงที่ อม. ๑๕/๒๕๖๕

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

วันที่ ๓ เดือน สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๖๕

ระหว่าง	อัยการสูงสุด	โจทก์
	นางสาวธณิกานต์ พรพงษาโรจน์	จำเลย

เรื่อง ความผิดต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

โจทก์ฟ้องว่า จำเลยดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบแบ่งเขตเลือกตั้งที่ ๗ (บางซื่อ - ดุสิต) กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเป็นเจ้าพนักงานของรัฐ มีหน้าที่และอำนาจเกี่ยวกับการเสนอและพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ร่างพระราชบัญญัติต่าง ๆ การควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินโดยการตั้งกระทู้ถาม การเปิดอภิปรายทั่วไป การตั้งกรรมาธิการ การเข้าชื่อถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ การให้ความเห็นชอบแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีและการ

แก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ เมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๖๒ เวลากลางวัน จำเลยลงชื่อเข้าร่วมประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๔ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) ซึ่งมีการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเหรียญราชรุจิ รัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. โดยไม่ได้ลาประชุม แต่ไม่ได้อยู่ในที่ประชุมระหว่างเวลาประมาณ ๑๓.๓๐ ถึง ๑๕ นาฬิกา จำเลยฝากบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติของจำเลยกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายอื่น หรือบัตรของจำเลยอยู่ในความครอบครองของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายอื่นโดยความยินยอมของจำเลย เพื่อให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายนั้นใช้บัตรของจำเลยกดปุ่มแสดงตนและลงมติแทนจำเลยในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเหรียญราชรุจิ รัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ.วาระที่ ๑ เวลา ๑๓.๔๑ นาฬิกา และวาระที่ ๓ เวลา ๑๔.๐๑ นาฬิกา โดยมีเจตนาทุจริตแสวงหาประโยชน์เพื่อตนเองหรือผู้อื่น หรือมีพฤติการณ์ที่รู้เห็นหรือยินยอมให้ผู้อื่นใช้ตำแหน่งหน้าที่ของตนแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบจากการออกเสียงลงคะแนนแทนกัน ทั้งที่ทราบดีว่าสมาชิกคนหนึ่งย่อมมีเสียงหนึ่งในการออกเสียงลงคะแนนซึ่งการออกเสียงลงคะแนนจะกระทำแทนกันมิได้ ส่งผลให้การออกเสียงลงคะแนนในการประชุมเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวไม่เป็นตามเจตนารมณ์ที่แท้จริงของผู้แทนปวงชนชาวไทยและถือเป็นมติที่มิชอบ อันเป็นการกระทำโดยไม่ชอบด้วยบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ กฎหมาย และข้อบังคับที่เกี่ยวข้องเป็นเหตุให้สภาผู้แทนราษฎรปวงชนชาวไทยผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย รวมทั้งกระบวนการตรากฎหมายของฝ่ายนิติบัญญัติได้รับความเสียหาย เหตุเกิดที่แขวงถนนนครไชยศรี เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ขอให้ลงโทษตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๗๒

จำเลยให้การปฏิเสธ

พิเคราะห์แล้ว การพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใช้ระบบ
 ไต่สวนซึ่งศาลเป็นผู้ค้นหาความจริงไม่ว่าจะเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง โดยนำสำนวน
 การไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นหลักในการพิจารณา และเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม
 ให้ศาลมีอำนาจไต่สวนหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพิ่มเติมได้ ตามมาตรา ๖ วรรคหนึ่งและวรรค
 สอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทาง
 การเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ เช่นนี้ โจทก์จึงไม่มีภาระพิสูจน์ถึงการกระทำความผิดและเจตนาของจำเลย
 ดังที่จำเลยแถลงปิดคดี แต่เป็นหน้าที่และอำนาจของศาลที่จะไต่สวนค้นหาความจริงแล้วใช้ดุลพินิจ
 วินิจฉัยชี้แจงนำพยานหลักฐานทั้งปวงว่าความจริงรับฟังได้หรือไม่ว่าจำเลยเป็นผู้กระทำความผิด
 ตามฟ้อง เมื่อพิจารณาพยานหลักฐานตามทางไต่สวนของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรง
 ตำแหน่งทางการเมือง ประกอบสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และแถลงปิดคดีของ
 จำเลยแล้ว ข้อเท็จจริงรับฟังเป็นยุติว่า จำเลยดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบแบ่งเขต
 เลือกตั้ง เขตเลือกตั้งที่ ๗ (บางซื่อ - ดุสิต) กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและ
 เจ้าพนักงานของรัฐ มีหน้าที่และอำนาจเกี่ยวกับการเสนอและพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบ
 รัฐธรรมนูญ ร่างพระราชบัญญัติต่าง ๆ การควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินโดยตั้งกระทู้ถาม การ
 เปิดอภิปรายทั่วไป การตั้งกรรมาธิการ การเข้าชื่อถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและผู้ดำรง
 ตำแหน่งในองค์กรอิสระ การให้ความเห็นชอบแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี และการ
 แก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๖๒ เวลา
 ๙ นาฬิกา สภาผู้แทนราษฎรประชุมสมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง ที่ห้องประชุมใหญ่วุฒิสภา
 (ห้องจันทรา) อาคารรัฐสภา (เกียกกาย) ชั้น ๒ ซึ่งมีที่นั่งและช่องเสียบบัตรลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์

ไม่เพียงพอต่อการใช้งานของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวน ๕๐๐ คน จำเลยลงลายมือชื่อเข้าร่วมประชุมด้วยโดยไม่ได้ลาประชุม ต่อมาก่อนเวลา ๑๓.๔๑ นาฬิกา ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติเหรียญราชรุจิ รัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. โดยพิจารณา ๓ วาระ วาระที่ ๑ รับหลักการ ที่ประชุมลงมติ เวลา ๑๓.๔๑ นาฬิกา โดยมีการนำบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยไปใช้ลงมติ ลำดับที่ ๑๔๓ เลขที่บัตร ๑๕๐ ตามรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๔ หน้า ๔๘๙ เอกสารหมาย จ. ๑๑ วาระที่ ๒ มีการตั้งคณะกรรมการธิการเต็มสภา และวาระที่ ๓ ที่ประชุมลงมติ เวลา ๑๔.๐๑ นาฬิกา โดยมีการนำบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยไปใช้ลงมติ ลำดับที่ ๑๔๓ เลขที่บัตร ๑๕๐ ตามรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๔ หน้า ๕๑๓ เอกสารหมาย จ. ๑๑ ต่อมาเวลา ๑๔.๓๔ นาฬิกา ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาร่างข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. เวลา ๑๕.๐๕ นาฬิกา มีการตรวจสอบองค์ประชุม แต่จำเลยไม่ได้แสดงตน ตามรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๔ หน้า ๖๒๔ ถึง ๖๓๖ เอกสารหมาย จ. ๑๑ เวลา ๑๕.๐๙ นาฬิกา ที่ประชุมลงมติร่างข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ข้อ ๓ โดยจำเลยเป็นผู้ลงมติกาลลำดับที่ ๑๓๑ เลขที่บัตร ๑๕๐ ตามรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๔ หน้า ๖๔๓ เอกสารหมาย จ. ๑๑ หลังจากนั้นจำเลยใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติร่างข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. อีกหลายครั้ง ตามรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๔ หน้า ๖๖๙ หน้า ๖๘๓ หน้า ๗๔๖ หน้า ๗๖๑ หน้า ๗๘๑ และหน้า ๗๙๖ เอกสารหมาย จ. ๑๑ ครั้นเวลา ๑๗.๕๐ นาฬิกา ประธานสั่งเลิกประชุม ซึ่งวันเดียวกันนั้น เวลา ๑๓ นาฬิกา ถึง ๑๕ นาฬิกา มีการจัดงานเสวนาแบ่งปันความรู้บทบาทแม่ยุคดิจิทัล ที่ห้องประชุมชั้น ๕ สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ เลขที่

๑๒๕๖/๙ ถนนนครไชยศรี แขวงถนนนครไชยศรี เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ตามโครงการ กิจกรรมเวทีสาธารณะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้กับแม่และเด็กในชุมชน หัวข้อเรื่อง การเลี้ยงดูลูกในยุค สมัยดิจิทัล โดยมีจำเลย พันเอกอดิสรณ์ ลำเพาพงศ์ และนางสาวทักษอร ภักดิ์สุขเจริญ เป็น วิทยากร ซึ่งระหว่างประชุมสภาผู้แทนราษฎรจำเลยออกจาก ห้องประชุมไปร่วมงานเสวนาดังกล่าว ด้วย

ปัญหาต้องวินิจฉัยมีว่าจำเลยกระทำความผิดตามฟ้องหรือไม่ เห็นสมควรวินิจฉัย ตามลำดับในปัญหาข้อแรกว่า จำเลยร่วมประชุมและลงมติร่างพระราชบัญญัติเหรียญราชรุจิ รัชกาล ที่ ๑๐ พ.ศ. วาระที่ ๑ และวาระที่ ๓ หรือไม่ ทางใต้สวนพันเอกอดิสรณ์ เบิกความว่า พยาน เดินทางไปถึงสถานที่จัดงานเวลา ๑๒.๒๙ นาฬิกา ตามที่ Google Map ส่วนตัวบันทึกไว้ เมื่อถึงเวลา ๑๓ นาฬิกา งานยังไม่เริ่มเนื่องจากมีคนแจ้งว่าจำเลยจะมาช้า หลังจากนั้นอีกสักพักจำเลยมาถึงงาน และพูดคุยเตรียมงานก่อนขึ้นเวทีเสวนา เมื่อเตรียมตัวเสร็จเวลา ๑๓.๓๐ นาฬิกา พิธีกรเชิญขึ้นเวที เสวนาแล้วมีการพูดคุยแลกเปลี่ยนกันใช้เวลาเกินกว่า ๓๐ นาที แต่ไม่เกิน ๑ ชั่วโมง ๑๕ นาที จากนั้น พยาน จำเลย และนางสาวทักษอร ถ่ายรูปร่วมกันบนเวทีและถ่ายรูปร่วมกับผู้ทรงคุณวุฒิที่มาร่วมงาน ด้วย พยานออกจากสถานที่จัดงานเวลา ๑๕ นาฬิกา ซึ่งคำเบิกความดังกล่าวตรงกับข้อมูลใน แอปพลิเคชัน Google Map เอกสารหมาย จ.๑๖ แผ่นที่ ๘๒๔ ที่ระบุว่าพันเอกอดิสรณ์อยู่ที่อาคาร จัดงานเสวนาช่วงเวลา ๑๒.๒๙ ถึง ๑๕ นาฬิกา ทั้งจำเลยเบิกความรับว่า จำเลยอยู่ในงานเสวนานาน ประมาณ ๓๐ นาที โดยพูดชักชวนให้ผู้เข้าร่วมงานเสวนาเข้าใจการมีส่วนร่วมของชุมชน บทบาทของ สตรีในทุกช่วงวัย ความสำคัญของการปรับตัวให้เข้ากับยุคดิจิทัล ร่วมถ่ายรูปและแจกของที่ระลึก สอดคล้องกับคำเบิกความของพันเอกอดิสรณ์ และนางสาวอัจฉรา ชินนิยมพาณิชย์ ผู้จัดงาน

โครงการกิจกรรมเวทีสาธารณะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้กับแม่และเด็กในชุมชน เบิกความว่า จำเลยมาถึงงานเสวนาหลังเวลา ๑๓.๓๐ นาฬิกา จำเลยอยู่ทำงานเสวนานานประมาณ ๒๐ นาที โดยลงจากเวทีประมาณ ๑๔ นาฬิกา บ่งชี้ให้เห็นว่าจำเลยขึ้นเวทีเสวนากับพันเอกอดิสรณ์และนางสาวทักษอร เมื่อเสวนาเสร็จแล้วจำเลยร่วมถ่ายรูปและแจกของที่ระลึก เช่นนี้ แม้ทางไตสวนไม่ปรากฏข้อเท็จจริงถึงเวลาแน่นอนที่จำเลยไปร่วมงานงานเสวนาแบ่งปันความรู้บทบาทแม่ยุคดิจิทัลและออกจากงานเสวนาก็ตาม แต่เมื่อพิจารณาระยะเวลาดังตั้งจำเลยมาถึงงานเสวนาและเสวนาอยู่บนเวทีจนถึงเวลาที่จำเลยลงจากเวทิดังกล่าวข้างต้น ประกอบกับรายงานประจำวันรับแจ้งเป็นหลักฐาน เอกสารหมายเลข ๑๙ ที่จำเลยแจ้งต่อร้อยตำรวจเอกชัชวาลย์ นิยมชาติ พนักงานสอบสวนสถานีตำรวจนครบาลบางโพ ว่า เมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๖๒ มีผลการแสดงตนและลงมติในวาระที่ ๑ เวลา ๑๓.๔๑ นาฬิกา และวาระที่ ๓ เวลา ๑๔.๐๑ นาฬิกา เป็นชื่อจำเลย การประชุมเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเหรียญราชรุจิ รัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. จำเลยมิได้เป็นผู้กดปุ่มแสดงตนและลงมติดังกล่าว เพราะจำเลยเร่งรีบออกไปร่วมงานเสวนาเนื่องจากล่วงเลยกำหนดเวลาการจัดงานและถูกติดตามตัวแล้ว เชื่อว่าช่วงเวลา ๑๓.๔๑ นาฬิกา ถึงเวลา ๑๔.๐๑ นาฬิกา จำเลยร่วมงานเสวนาแบ่งปันความรู้บทบาทแม่ยุคดิจิทัล ที่ห้องประชุมชั้น ๕ สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ เลขที่ ๑๒๕๖/๙ ถนนนครไชยศรี แขวงถนนนครไชยศรี เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ตามโครงการกิจกรรมเวทีสาธารณะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้กับแม่และเด็กในชุมชน หัวข้อเรื่อง การเลี้ยงดูลูกในยุคสมัยดิจิทัล แล้วร่วมถ่ายรูปและแจกของที่ระลึก ที่จำเลยเบิกความอ้างว่า จำเลยจำรายละเอียดการประชุมสภาผู้แทนราษฎรในวันเกิดเหตุไม่ได้เพราะระยะเวลาผ่านมานานแล้ว และจำเวลาที่ออกจากงานเสวนาไม่ได้

เป็นการถ่ายทอดการกล่าวอ้างจึงรับฟังเป็นความจริงไม่ได้ ข้อเท็จจริงฟังได้ว่า จำเลยไม่ได้ร่วมประชุม และลงมติร่างพระราชบัญญัติเหรียญราชรุจิ รัชกาล ที่ ๑๐ พ.ศ. วาระที่ ๑ และวาระที่ ๓

ปัญหาข้อต่อไปมีว่า ระบบลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ในการลงมติร่างพระราชบัญญัติ เหรียญราชรุจิ รัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. วาระที่ ๑ และวาระที่ ๓ มีความผิดพลาดหรือบกพร่องหรือไม่ ทางไต่สวนนายชัยรัตน์ ทาริยา นักวิชาการโสตทัศนศึกษาชำนาญการพิเศษ กลุ่มงานโสตทัศนูปกรณ์ สำนักงานประชาสัมพันธ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งมีหน้าที่ควบคุมระบบเสียงและ ระบบลงคะแนนการประชุมสภาผู้แทนราษฎรและการประชุมร่วมกันของรัฐสภา เบิกความว่า ระบบ ลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ภายในห้องประชุมรัฐสภาเป็นระบบลงคะแนนแบบดิจิทัลที่ต้องใช้ การทำงานร่วมกันระหว่างระบบ Hardware ได้แก่ เครื่องอ่านบัตรอิเล็กทรอนิกส์ แผงปุ่มลงคะแนน กับระบบ Software ซึ่งเป็นชุดโปรแกรมคำสั่งคอมพิวเตอร์ในการเปิดปิดการลงคะแนน การคำนวณ และประมวลผลคะแนนโดยมีบัตรลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์หรือ Chip Card ที่บรรจุฐานข้อมูล หมายเลขประจำตัว ชื่อ-สกุล พรรคสังกัดของผู้เข้าร่วมประชุมซึ่งเป็นฐานข้อมูลเดียวกันกับระบบ ฐานข้อมูลกลางของชุดโปรแกรมคอมพิวเตอร์บริหารจัดการเป็นสื่อกลางในการสื่อสารรับส่งข้อมูล ระหว่างระบบ Hardware และ Software ซึ่งขั้นตอนการทำงานระบบการแสดงตน ประธาน สั่งให้แสดงตนเพื่อตรวจสอบจำนวนผู้เข้าร่วมประชุม/เสียบบัตร/แสดงผลจำนวนผู้เข้าร่วมประชุม และขั้นตอนการทำงานระบบการลงคะแนน ประธานสั่งให้สมาชิกลงคะแนนเสียง/เสียบบัตร/กดปุ่ม แสดงตน(อีกครั้ง)/กดปุ่มเพื่อลงมติเห็นด้วย ไม่เห็นด้วย งดออกเสียง (สมาชิกสามารถเปลี่ยนแปลงมติ ของตนเองได้)/ประธานสั่งปิดการลงคะแนนเสียง/แสดงผลการลงคะแนนเสียง/รายงานผลมติ เมื่อประธานที่ประชุมแจ้งปิดการลงมติ เจ้าหน้าที่ผู้ควบคุมระบบปิดโปรแกรมฟังก์ชันการลงมติ

พร้อมทั้งเข้าฟังกึ่งชั้นการแสดงผลการลงคะแนนผ่านระบบจอแสดงภาพภายในห้องประชุมและพิมพ์
ต้นฉบับเอกสารรายงานการลงมติของระบบลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ให้เจ้าหน้าที่ของสำนักgrayงาน
การประชุมและขอเลขดำเนินการต่อไป ซึ่งเป็นการเสร็จสิ้นขั้นตอนการตรวจสอบองค์ประชุมและ
การลงมติของที่ประชุมสภา เมื่อลงมติจบแต่ละครั้งหรือแต่ละมาตรา ระบบเครื่องลงคะแนนจะมี
การล้างข้อมูล โดยระบบ Software จะเปิดและปิด ข้อมูลเก่าจะไม่ค้างในระบบ กล่าวคือ
เมื่อประธานในที่ประชุมเปิดให้แสดงตนและสั่งให้ปิดการแสดงตน ระบบแสดงตนก็จะปิดโดยระบบ
จะประมวลผลส่งผลไปยังหน้าจอ จากนั้นจะเริ่มการลงมติต่อไป (Start Vote) ซึ่งการกด Start Vote
แต่ละครั้งจะทำให้ผลใด ๆ ก่อนหน้าจะล้างข้อมูลออกทันที โดยสรุปการทำงานของเครื่องลงคะแนน
เกิดจากระบบ Software กล่าวคือ ระบบควบคุมเปิดและปิดของเจ้าหน้าที่ที่จะเปิดปิดตามคำสั่ง
ของประธานในที่ประชุม ส่วนระบบ Hardware คือ เครื่องลงคะแนนและบัตรลงคะแนน เป็นการ
ดำเนินการของสมาชิกแต่ละคน โดยหากยังไม่เปิดระบบ Software ตามคำสั่งของประธานใน
ที่ประชุม ระบบ Hardware ก็ไม่สามารถใช้งานและประมวลผลได้ แต่สามารถใช้ได้เฉพาะระบบ
ไมโครโฟนในการอภิปรายเท่านั้น แม้เสียบบัตรอิเล็กทรอนิกส์หรือกดปุ่มใดในขณะที่ยังไม่เปิดระบบ
Software ก็จะไม่มีการประมวลผลการแสดงตนและลงมติ ก่อนประชุมสภาทุกครั้ง เจ้าหน้าที่
กลุ่มงานโสตทัศนูปกรณ์ร่วมกับเจ้าหน้าที่ของบริษัทผู้ติดตั้งจะต้องตรวจสอบการทำงานของระบบทั้ง
Software และ Hardware กล่าวคือ ตรวจสอบทุกฟังก์ชันของระบบ Software และเครื่อง
ลงคะแนนทุกเครื่อง ระบบไมโครโฟน ไฟสถานะของเครื่องอ่านบัตร โดยใช้บัตรฐานข้อมูลทดสอบ
ที่ไม่ใช่ฐานข้อมูลของสมาชิก (Hardware) ให้อยู่ในสภาพใช้งานได้ร้อยละร้อย ซึ่งการตรวจสอบ
ทุกครั้งอุปกรณ์ทุกหน่วยทั้งบนบัลลังก์และแถวที่นั่งของสมาชิกไม่เคยมีปัญหาของระบบ นายชัยรัตน์

มีหน้าที่โดยตรงเกี่ยวกับการควบคุมระบบเสียงและระบบลงคะแนนการประชุมสภาผู้แทนราษฎร เบิกความตามข้อเท็จจริงที่ตนรู้เห็นจากการปฏิบัติงานตามหน้าที่ คำเบิกความของนายชัยรัตน์ จึงมีน้ำหนักรับฟังเป็นความจริงได้ เมื่อพิจารณาประกอบข้อเท็จจริงการแสดงตนและลงมติ การประชุมสภาผู้แทนราษฎรของจำเลยก่อนและหลังพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเหรียญราชรุจิ รัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. ตามรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๔ เอกสาร หมาย จ. ๑๑ ที่ไม่ปรากฏว่าการแสดงตนและลงมติของจำเลยมีความผิดพลาดหรือบกพร่องเกี่ยวกับ ระบบลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์หรือจำเลยได้ทักท้วงเกี่ยวกับการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยใน การแสดงตนและลงมติแต่อย่างใด และข้อเท็จจริงตามรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๔ เอกสารหมาย จ. ๑๑ ได้ความว่า วันเกิดเหตุสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แจ้งเหตุขัดข้องในการแสดงตนและประมวลผลต่อประธานในที่ประชุม ได้แก่ เครื่องเสียบัตรค่าง กดลงคะแนนแล้ว แต่เครื่องเสียบัตรขึ้นสถานะว่ายังไม่ได้ลงคะแนน เสียบัตรอิเล็กทรอนิกส์ แสดงตนแล้ว แต่เครื่องเสียบัตรแสดงสถานะว่าบัตรใช้ไม่ได้ กดออกเสียงลงคะแนนว่าเห็นด้วย แต่เครื่องเสียบัตรแจ้งว่างดออกเสียง ซึ่งเหตุขัดข้องดังกล่าวแสดงให้เห็นได้ว่าระบบลงคะแนน อิเล็กทรอนิกส์ทำงานครบถ้วนทุกขั้นตอนแล้ว แต่อาจเกิดความผิดพลาดหรือบกพร่องของการ ประมวลผลเท่านั้น ทั้งความผิดพลาดหรือบกพร่องดังกล่าวเกิดขึ้นขณะที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่ง อยู่ในห้องประชุมได้ใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์และทักท้วงทันทีที่พบข้อผิดพลาดหรือบกพร่องนั้น ทำให้ ข้ออ้างที่ปรากฏตามทางไต่สวนของจำเลยเกี่ยวกับความผิดพลาดหรือบกพร่องของระบบลงคะแนน อิเล็กทรอนิกส์รับฟังเป็นความจริงไม่ได้ ข้อเท็จจริงฟังได้ว่า ระบบลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ในการ

ลงมติร่างพระราชบัญญัติเหรียญราชรุจิ รัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. วาระที่ ๑ และวาระที่ ๓ ไม่มีความ
ผิดพลาดหรือบกพร่อง

ปัญหาข้อต่อไปมีว่า จำเลยฝากบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยกับสมาชิก
สภาผู้แทนราษฎรรายอื่นหรือบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยไปอยู่ในความครอบครอง
ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายอื่น โดยจำเลยยินยอมให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายนั้นใช้บัตร
อิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยแสดงตนและลงมติร่างพระราชบัญญัติเหรียญราชรุจิ รัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ.
วาระที่ ๑ และวาระที่ ๓ แทนจำเลยหรือไม่ เห็นว่า แม้ห้องประชุมใหญ่วุฒิสภา (ห้องจันทรา)
อาคารรัฐสภา (เกียกกาย) ชั้น ๒ มีที่นั่งและช่องเสียบบัตรลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ไม่เพียงพอต่อการ
ใช้งานของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวน ๕๐๐ คนก็ตาม แต่ข้อเท็จจริงได้ความจากคำเบิกความ
ของนายชัยรัตน์ว่า เมื่อสมาชิกใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ลงมติเข้ากับเครื่องอ่านบัตรเครื่องใดแล้วสามารถ
ดึงบัตรหน่วยนั้นออกจากเครื่องอ่านบัตรได้ โดยเมื่อเวลาการส่งข้อมูลไปยังระบบคอมพิวเตอร์
ประมาณ ๒ ถึง ๕ วินาที เนื่องจากระบบเครื่องอ่านบัตรอิเล็กทรอนิกส์ภายในห้องประชุมรัฐสภา
มีจำนวนหลายร้อยหน่วยจึงต้องใช้เวลารับส่งข้อมูลระหว่างเครื่องอ่านบัตรอิเล็กทรอนิกส์แต่ละหน่วย
กับระบบประมวลผลส่วนกลาง ข้อมูลที่ลงมติจะเข้าสู่ฟังก์ชันการคำนวณและประมวลผลคะแนน
ของระบบคอมพิวเตอร์สั่งการโดยอัตโนมัติและข้อมูลจะไม่สูญหาย สมาชิกยังสามารถใช้
บัตรอิเล็กทรอนิกส์หน่วยอื่นมาเสียบและกดลงมติในเครื่องอ่านบัตรเครื่องเดิมได้ทันที โดยระบบ
จะคำนวณและประมวลผลข้อมูลของบัตรที่สมาชิกเสียบและกดปุ่มลงคะแนนเข้ามาใหม่โดยอัตโนมัติ
เช่นนี้ ระหว่างที่ประธานในที่ประชุมยังไม่ได้สั่งปิดการลงคะแนน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
ย่อมพลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันใช้ช่องเสียบบัตรอิเล็กทรอนิกส์ลงคะแนนเสียงได้ ซึ่งเป็นช่องทางให้

นำบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายอื่นมาลงคะแนนเสียงได้โดยง่ายและไม่มีผู้ใด
 รู้เห็น เมื่อพิจารณาประกอบข้อเท็จจริงที่ว่าระบบลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์จะปรากฏชื่อจำเลยแสดง
 ตนและลงคะแนนเมื่อมีการเสียบบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยเข้าเครื่องเสียบบัตรอิเล็กทรอนิกส์
 ก่อนแล้ว จึงเชื่อว่า ขณะที่มีการลงมติร่างพระราชบัญญัติเหรียญราชรุจิ รัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. วาระ
 ที่ ๑ และวาระที่ ๓ นั้น บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยต้องอยู่ในห้องประชุมใหญ่วุฒิสภา
 (ห้องจันทรา) ทั้งทางใต้สวนที่จำเลยอ้างว่า จำเลยจำไม่ได้ว่าขณะที่จำเลยไปร่วมเสนอนั้น
 บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยอยู่ที่ใด จำเลยจำไม่ได้ว่าสืบบัตรอิเล็กทรอนิกส์และเบิกบัตรสำรอง
 หรือไม่ จำไม่ได้ว่าเมื่อกลับจากงานเสวนาพบบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ใด และ
 บัตรอิเล็กทรอนิกส์เป็นบัตรชั่วคราวที่ไม่มีรูปและพิมพ์ชื่อที่ชัดเจน ทำให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรราย
 อื่น อาจนำไปใช้โดยหลงผิดนั้น เป็นการเลื่อนลอยไม่มีน้ำหนักรับฟังเป็นความจริงได้ และที่จำเลย
 อ้างว่าจำเลยไม่จำเป็นต้องฝากบัตรอิเล็กทรอนิกส์เพื่อลงมติให้ร่างพระราชบัญญัติเหรียญราชรุจิ รัชกาล
 ที่ ๑๐ พ.ศ. ผ่านความเห็นชอบนั้น เห็นว่า ข้อเท็จจริงได้ความจากคำเบิกความนายวิเชียร ขวลิขิต
 ผู้ควบคุมเสียงฝ่ายรัฐบาลในสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ว่า ร่างพระราชบัญญัติเหรียญราชรุจิ
 รัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. เป็นร่างพระราชบัญญัติสำคัญที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต้องให้ความเห็นชอบ
 และจำเลยเบิกความว่า ร่างพระราชบัญญัติเหรียญราชรุจิ รัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. เป็นร่างกฎหมายที่
 สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรน่าจะต้องเห็นชอบทั้งหมด แต่จำเลยกลับไม่อยู่ในที่ประชุมเพื่อลงมติร่าง
 พระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว แสดงถึงการไม่ให้ความสำคัญต่อร่างพระราชบัญญัตินั้นซึ่งเป็นร่างกฎหมายที่
 สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต้องเห็นชอบอันเป็นการขัดแย้งกันในตัวเอง จึงมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าจำเลย
 ต้องการแสดงให้เห็นว่าจำเลยลงมติเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติเหรียญราชรุจิ รัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ.

ด้วย ข้ออ้างของจำเลยดังกล่าวรับฟังเป็นความจริงไม่ได้เช่นกัน ดังนี้ เมื่อจำเลยไม่ได้อยู่ในที่ประชุม สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรขณะที่มีการลงมติร่างพระราชบัญญัติเหรียญราชรุจิ รัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. วาระที่ ๑ และวาระที่ ๓ แต่มีการนำบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยไปใช้ลงมติ ประกอบกับระบบลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ไม่มีความผิดพลาดหรือบกพร่อง และช่องเสียบบัตรลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ที่ไม่เพียงพอต่อการใช้งานของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นช่องทางให้สามารถนำบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายอื่นมาลงมติได้ดังวินิจฉัยข้างต้นแล้ว แม้ทางใต้สวนไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่าจำเลยฝากบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายอื่น หรือบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยไปอยู่ในความครอบครองของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายอื่น โดยจำเลยยินยอมให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายนั้นใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยก็ตาม แต่พฤติการณ์ดังกล่าวข้างต้น ทำให้ข้อเท็จจริงฟังได้ว่า จำเลยฝากบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายอื่น หรือบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยไปอยู่ในความครอบครองของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายอื่น โดยจำเลยยินยอมให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายนั้นใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยแสดงตนและลงมติร่างพระราชบัญญัติเหรียญราชรุจิ รัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. วาระที่ ๑ และวาระที่ ๓ แทนจำเลย

ปัญหาข้อต่อไปมีว่า การกระทำของจำเลยเป็นความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานของรัฐ ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในตำแหน่งหรือหน้าที่หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่โดยมิชอบเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริตหรือไม่ เห็นว่า การออกเสียงลงคะแนนในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นสิทธิเฉพาะตัวของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งเข้าประชุมและอยู่ในที่ประชุมในขณะที่มีการ

ออกเสียงลงคะแนนเท่านั้น การกระทำใดเพื่อให้มีการออกเสียงลงคะแนนแทนกันจึงเป็นการขัดต่อหลักการออกเสียงลงคะแนนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๒๐ วรรคสาม ที่ให้สมาชิกคนหนึ่งมีเสียงหนึ่งในการออกเสียงลงคะแนน และไม่ชอบด้วยข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๗๒ วรรคสาม ที่กำหนดว่า การออกเสียงลงคะแนนจะกระทำแทนกันไม่ได้ อันเป็นการออกเสียงลงคะแนนที่ไม่สุจริต มีผลทำให้การออกเสียงลงคะแนนของสภาผู้แทนราษฎรในการประชุมพิจารณานั้น ไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ที่แท้จริงของผู้แทนปวงชนชาวไทย การกระทำของจำเลยจึงก่อให้เกิดความเสียหายแก่ประชาชนและสภาผู้แทนราษฎรอันเป็นองค์กรที่ทำหน้าที่นิติบัญญัติแล้ว แม้จะไม่ทำให้กระบวนการตรากฎหมายเสียไป ส่วนที่จำเลยมีเอกสิทธิ์ที่จะแสดงความคิดเห็นหรือออกเสียงลงคะแนนโดยเด็ดขาดผู้ใดจะนำไปเป็นเหตุฟ้องร้องว่ากล่าวจำเลยในทางใด ๆ มิได้นั้น การใช้เอกสิทธิ์ดังกล่าวย่อมต้องชอบด้วยข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร และอยู่ภายใต้คำปฏิญาณว่าตนจะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตด้วย ทั้งเอกสิทธิ์ดังกล่าวมิได้หมายความว่าสมาชิกรัฐสภาผู้แทนราษฎรมอบหมายให้ผู้อื่นลงมติแทนตนได้ เพราะจะเป็นการใช้เอกสิทธิ์ที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยให้ความคุ้มครองมากระทำการละเมิดหรือฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยเสียเอง องค์คณะเสียงเอกฉันท์เห็นว่า การกระทำของจำเลยเป็นความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานของรัฐปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในตำแหน่งหรือหน้าที่ หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด และองค์คณะเสียงข้างมาก เห็นว่า การที่จำเลยซึ่งมีหน้าที่พิจารณาร่างพระราชบัญญัติต่าง ๆ แต่กลับฝากบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายอื่นหรือบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยไปอยู่ในความครอบครองของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายอื่น โดยจำเลยยินยอมให้

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายนั้นใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยแสดงตนและลงมติร่างพระราชบัญญัติเหรียญราชรุจิ รัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. วาระที่ ๑ และวาระที่ ๓ แทนจำเลยดังวินิจฉัยข้างต้น เป็นผลให้ร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวผ่านการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร เป็นกรณีที่จำเลยอาศัยโอกาสในการปฏิบัติงานในหน้าที่ของตนเป็นช่องทางในการแสวงหาประโยชน์อันมิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเอง ถือได้ว่าเป็นปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริตแล้ว การกระทำของจำเลยจึงเป็นความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานของรัฐปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริตด้วย ดังนี้ จำเลยจึงกระทำความผิดตามฟ้อง อย่างไรก็ตามองค์คณะเสียงข้างมาก เห็นว่ามูลเหตุที่ทำให้จำเลยกระทำความผิดครั้งนี้เกิดจากจำเลยต้องไปเป็นวิทยากรในงานเสวนาแบ่งปันความรู้บทบาทแม่ยุคดิจิทัลที่ห้องประชุมชั้น ๕ สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ เลขที่ ๑๒๕๖/๙ ถนนนครไชยศรี แขวงถนนนครไชยศรี เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ตามโครงการกิจกรรมเวทีสาธารณะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้กับแม่และเด็กในชุมชน หัวข้อเรื่อง การเลี้ยงดูลูกในยุคสมัยดิจิทัล ที่จัดขึ้นในช่วงเวลาเดียวกับที่สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเหรียญราชรุจิ รัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. ซึ่งเป็นกฎหมายที่สำคัญ ประกอบกับร่างพระราชบัญญัติเหรียญราชรุจิ รัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. ประกาศใช้บังคับเป็นกฎหมายแล้ว พฤติการณ์แห่งคดีจึงเป็นเรื่องที่ไม่ร้ายแรงมากนัก เมื่อไม่ปรากฏว่าจำเลยเคยกระทำความผิดหรือได้รับโทษจำคุกมาก่อน กรณีมีเหตุสมควรปราณีแก่จำเลยเพื่อให้โอกาสจำเลยกลับตัวประพฤติตนเป็นพลเมืองดีต่อไป แต่เพื่อให้จำเลยหลาบจำเห็นควรลงโทษปรับจำเลยในสถานหนัก

พิพากษาว่า จำเลยมีความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๗๒ จำคุก ๑ ปี และปรับ ๒๐๐,๐๐๐ บาท โทษจำคุกให้รอการลงโทษไว้ ๒ ปี ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๖ หากจำเลยไม่ชำระค่าปรับให้จัดการตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๙, ๓๐ กรณีนี้ต้องกักขังแทนค่าปรับให้กักขังไม่เกิน ๑ ปี

นายโชติวัฒน์ เหลืองประเสริฐ

นายชัยเจริญ วัฒนพงษ์

นายเทพ อิงคสิทธิ์

นายสิทธิศักดิ์ วนะขิกข

นายภาพพิสิษฐ์ สุขะพิสิษฐ์

นายประทีป อ่าววิจิตรกุล

นายภัทรศักดิ์ วรรณแสง

นายอุดม วัฒนธรรม

นายชลิต กุญะสมิต

